

Vaikutusten ennakkoarviointi Kuopion kaupungin päätöksenteossa

Niityt ja avoimet alueet 2025-2034 Viherpalveluohjelma

Sirpa Nieminen, Sari Riekkinen

Merkkien selitykset

- ++ Merkittävä ja pitkäaikainen myönteinen vaikutus - Lyhytaikainen kielteinen vaikutus
+ Lyhytaikainen myönteinen vaikutus - - Merkittävä ja pitkäaikainen kielteinen vaikutus
o Neutraali vaikutus tai ei vaikutuksia asiaan

Päätöksen vaikutus

Strategiavaikutukset			
Kuopion strategia: <u>Kuopio 2030 strategia</u>			
		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Hyvinvoiva ja yhteisöllinen - Elinympäristö ja osallisuus - Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot - Elinikäinen oppiminen, työ ja toimeentulo - Vapaa-ajan mielekäs tekeminen ja kokeminen	++	Niityt ja avoimet alueet rikastuttavat elinympäristöä. Ohjelmassa on korostettu tiedottamista ja yhdessä tekemistä. Niittyverkosto tukee luonnossa liikkumista.
2	Elinvoimainen ja kasvava - Kilpailukykyinen ja kannustava yrittäjyyssympäristö - Rohkea ja kestävä kaupunkikehitys - Vetovoimainen innovaatio-, tutkimus- ja osaamiskeskittymä ja laadukas koulutus - Kasvava matkailu ja vetovoimaiset tapahtumat - Kuopion tunnettuus ja edunvalvonta	++	Kansainvälistyvässä Kuopiossa monipuolisten luontoympäristöjen merkitys ja niiden helppo saavutettavuus on veto- ja pitovoimatekijä.
3	Ilmasto- ja resurssiviisas - Kiertotalous ja resurssiviisaus - Viisas liikkuminen ja kestävä yhdyskuntarakenne - Luonnon monimuotoisuuden edistäminen ja luontokadon torjunta - Huoltovarmuus ja kriisinsietokyky	++	Ohjelman avulla ylläpidetään ja lisätään niittyjä ja avoimia alueita, sillä varmistetaan niittyekosysteemien säilyminen ja vahvistuminen. Niityt ja avoimet alueet edistävät luonnonmuotoisuuden kehittymistä ja lisäävät pölyttäjien elinympäristöjä. Viheralueet tarjoavat resursseja ruoantuotantoon, ylläpitävät biologista monimuotoisuutta ja lisäävät ihmisten hyvinvointia. Tämä edistää yhteiskunnan resilienssiä ja on osa huoltovarmuutta.

			Hoidettujen nurmialueiden muuttaminen niityiksi vähentää koneellista kunnossapidon tarvetta.
4	Uudistuva ja yhdessä tekevä • Sujuva ja uudistuva toiminta • Uudistuva johtaminen • Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö • Kestävä talous		Niitty ja avoimien alueiden kunnossapito kustannukset ovat pienemmät kuin rakennettujen viheralueiden.
	Poikkileikkaavat tavoitteet: • Digitaalisuus, kumppanuus, kansainvälisyys		Niittyjen ja avoimien alueiden luokittelu on paikkatietopohjaista.
Johtopäätös ja perustelut: Investoinnit viheralueisiin on kokonaisvaltainen satsaus ihmisten hyvinvointiin, yhteiskunnan resilienssiin ja huoltovarmuuteen.			

Vaikutukset ihmisiin (Ennakkoarvio päätösten sosiaalisista ja terveysvaikutuksista eri ihmisryhmiin, esimerkiksi sukupuolen, seksuaalisen suuntautumisen, iän, asuinpaikan, kielen, kulttuuritaustan, tulojen, koulutuksen, ammatti- ja työmarkkina-aseman tai erityisryhmän tms. mukaan.)

Mihin väestöryhmiin päätöksellä on vaikutuksia:

Merkitse rastilla ikäryhmät: Kaikki__x_ Aikuiset__ Ikääntyneet__

Lapsiin ja nuoriin kohdistuvat vaikutukset kuvataan kohdassa "Lapsivaikutusten arviointi"

Kohdistuuko päätös jonkin tiettyyn väestöryhmään Ei, Kyllä, mihin _____

		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Palvelujen saatavuuteen ja yhdenvertaisuuteen, sekä laatuun (esimerkiksi koulutus, kulttuuri ja liikunta jne.)	++	Asutuksen lähellä olevat niityt ja avoimet alueet edistävät yhdenvertaisuutta.
2	Sosiaaliseen elinympäristöön (esimerkiksi ihmissuhteisiin, syrjintään, yhteisöllisyyteen, yhteisölliseen, kulttuuriseen tai hengelliseen osallistumiseen)	++	Kaikille avoimet ja ilmaiset viheralueet edistävät ihmisten kohtaamisia ja sitä kautta vaikuttavat yhteisöllisyyden kehittymiseen.
3	Elintapoihin (esimerkiksi ruokavalioon, päihteiden käyttöön, liikuntaan, virkistäytymiseen, riskikäyttäytymiseen)	++	Niityt ja avoimet alueet liikuttavat ihmisiä ja auttavat palautumaan arjessa.
4	Terveysteen (fyysinen, psyykkinen, sosiaalinen)	++	Luontokosketukset ja sieltä saadut mikrobialtisteet ovat tärkeitä ihmisten terveydelle. Luonnossa liikkua stressitaso laskee ja fyysinen kunto kohenee.

5	Osallistumiseen (osallistuminen päätöksiin ja vaikuttaminen, tiedonsaanti jne.)	+	Ohjelmassa on huomioitu tiedon saannin lisääminen asukkaille. Kuntalaisia on osallistettu asukaskyselyllä.
6	Väestöryhmien toimeentulo (työllisyys, talous, varallisuus jne.)	o	
7	Yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon, kuten sukupuolten välinen tasa-arvo sekä terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen	++	Ilmaiset ja avoimet leikkipaikat edistävät yhdenvertaisuutta ja kaventavat hyvinvointieroja.
Johtopäätös ja perustelut Merkittävä ja pitkäaikainen myönteinen vaikutus yhdenvertaisuuteen, psyykkiseen ja fyysiseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin.			

Lapsivaikutusten arviointi (LAVA) (Ennakoarvio päätösten vaikutuksista lapsen oikeuksien toteutumiseen.)			
		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Lapsen oikeus elämään, henkiinjäämiseen ja kehittymiseen (6 artikla) (esimerkiksi fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen terveyteen ja turvallisuuteen, perheeseen, asumiseen, liikkumiseen, vapaa-aikaan ja harrastuksiin, kaverisuhteisiin, oikeuteen saada laadukasta opetusta tai varhaiskasvatusta tai pedagogista/ erityistä tukea)	++	Niityt ja avoimet alueet rikastuttavat arkiympäristöä ja ovat avoimia ja ilmaisia kaikille. Niillä elävät hyönteiset ja linnut tarjoavat mielenkiintoista seurattavaa ja auttavat oppimaan ympäröivästä luonnosta. Ne mahdollistavat vapaan leikin, joka kehittää lapsen mielikuvitusta ja ongelman ratkaisukykyä.
2	Syrjimättömyys ja yhdenvertaisuus (2 artikla) (esimerkiksi miten vaikuttaa läheisiin ja jatkuviin ihmissuhteisiin, erilaisiin lapsiryhmiin, eri alueilla asuviin, erityisen haavoittuvassa asemassa oleviin lapsiin, lasten syrjäytymiseen)	++	Avoimia ja ilmaisia arkiympäristöjä, jotka tarjoavat turvallisia liikkumisympäristöjä ja mukavia kohtaamisia.
3	Lapsen oikeus tulla kuulluksi ja hänen näkemystensä kunnioittaminen (12 artikla) (Miten lasten/ nuorten kanssa on käsitelty asiaa ja miten heitä on kuultu? Mitä näkemyksiä heillä on ollut)	o	Ohjelmassa ei ole kuultu erikseen lapsia.
4	Miten lapsiin ja nuoriin kohdistuvia myönteisiä vaikutuksia voidaan vahvistaa? Miten lapsiin ja nuoriin kohdistuvia kielteisiä vaikutuksia voidaan poistaa tai ainakin lieventää?	++	Edistää perheiden yhdessä oloa, kuten liikkumista, oppimista.
Johtopäätökset ja perustelut (lapsen edun huomioiminen, 3.1 artikla) Vaikutukset ovat myönteisiä pitkävaikutuksia lapsen psyykkisen, fyysisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin kehittämisessä.			

Vaikutukset maaseutuun (Ennakoarvio päätöksen vaikutuksista erityisesti maaseudun toimintaympäristöön.)			
		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Maaseudun palvelut (asumisen ja palveluiden saatavuus, laatu ja hinta, saavutettavuus, yhteydet ja infrastruktuuri)	o	
2	Maaseudun elinvoima (elinkeinot, yrittäjyys ja työ, osaaminen, vahvuudet ja vetovoimatekijät)	+	Niittyjen ja laidunalueiden hoito työllistävät maaseudun yrittäjiä.
3	Maaseudun demokratia (yhteisöllisyys, sosiaalinen pääoma ja kansalaisten osallistuminen)	o	
4	Miten maaseudulle kohdistuvia myönteisiä vaikutuksia voidaan vahvistaa? Miten maaseudulle kohdistuvia kielteisiä vaikutuksia voidaan poistaa tai ainakin lieventää?	o	

Johtopäätös ja perustelut Vaikutukset ovat kokonaisuudessa vähäiset, mutta yksittäiselle yrittäjälle merkityksellisiä.

Vaikutukset ympäristöön ja ilmastoon (Ennakkoarvio vaikutuksista, jotka aiheutuvat luonnonvarojen ja energian käytöstä ja niihin liittyvistä päästöjen ja jätteiden määrästä, kulutusikäytymisen muutoksesta tai toimintojen sijoittumisesta ja niihin liittyvistä liikkumis- ja liikenneratkaistuista.)			
		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Fyysiseen elinympäristöön ja viihtyvyyteen (työ- ja asumisolot, liikenne- ja liikkumismahdollisuudet, esimerkiksi melu, ilman epäpuhtaus, onnettomuusriski jne.)	++	Monipuolistaa asuin- ja työmatka ympäristöjen viheralueita.
2	Maaperään, vesistön ja luonnon monimuotoisuuteen	++	Lisää luonnonmonimuotoisuutta tarjoamalla elinympäristöjä hyönteisille ja linnustolle. Ylläpitää avoimen/peltomaisen maaperän biologiaa. Kasvipeitteiset alueet mahdollistavat veden luontaisen kierron ja torjuvat eroosiota.
3	Kasvihuonekaasujen päästöjen vähentämiseen ja ilmastomuutokseen sopeutumiseen ja varautumiseen	++	Vähentää koneellisen kunnossapidon tarvetta. Elävä maanperä varastoi hiiltä. Monilajinen niittykasvillisuus sopeutuu hyvin ilmasto-olojen muutokseen.
4	Luonnonvarojen käyttöön, jätteiden määrään ja haitallisuuteen sekä kierrätysasteeseen	++	Niittyalueiden perustaminen vaatii vain vähän tuotteistettuja kasvualustoja. Hoitotoimien muutos, jolla kehitetään niittyalueita ei vaadi uusien materiaalien käyttöä.
5	Maisemaan, kaupunkikuvaan, kulttuuri-perintöön	++	Ylläpitää avointa maisemaa ja maaseutumaista kulttuuriperintöä. Rikastuttaa kaupunkikuvaa.
6	Rakennettuun ympäristöön ja yhdyskuntarakenteeseen	+	Täydentää alueen viherpalvelutarjontaa.
Johtopäätös ja perustelut Vaikutukset ympäristöön ja ilmastoon ovat positiivisia ja pitkäaikaisia.			

Ennakkoarvio vaikutuksista kunnan talouteen ja henkilöstöön			
		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Kunnan henkilöstöön (asema, määrä, osallistuminen jne.)	++	Ohjelman laadinta ja toteuttaminen, työllistävät kunnan henkilöstöä. Työn ohjaamiseen ja tavoitteiden seurantaan on osallistunut/osallistuu

			moniammatillinen ryhmä kaupunkiympäristön toimialalta.
2	Kunnan talouteen (menoihin, tuloihin, investointeihin, velkaantumiseen jne.)	+	Hoidettujen nurmikoiden harkittu muuttaminen niityiksi vähentää kunnossapidon kustannuksia.
3	Tuloksellisuuteen, tuottavuuteen ja toimintatapoihin	++	Ohjelma ja sen toteuttaminen on osa ilmastobudjettia, jotta saavutetaan ilmasto- ja resurssiviisauden tavoitteet. Ohjelma on kehittänyt moniammatillista toimintatapaa, jossa jokainen tuo oman substanssiosaamisensa työhön.
Johtopäätös ja perustelut Vaikutukset ovat pääosin merkittäviä ja pitkävaikutteisia.			

Vaikutukset yrityksiin (Vaikutukset, jotka aiheutuvat esimerkiksi julkisista hankinnoista, asunto- ja kaavoituspolitiikasta, liikenneratkaisusta tai kunnan talouspolitiikasta.)			
		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Edistää yritystoiminnan edellytyksiä paikkakunnalla / parantaa yritysten toimintaympäristöä	++	Niittyjen ja laidunalueiden hoito työllistävät yrittäjiä.
2	Yritystoiminnan monipuolistumiseen, markkinarakenteeseen ja liiketoimintaan	+	Niittyjen ja laidunalueiden hoito työllistävät yrittäjiä. Vaikutus yksittäiselle yrittäjälle merkityksellinen esim. laidunnus.
3	Työpaikkojen muodostumiseen	+	Vaikutus yksittäiselle yrittäjälle merkityksellinen esim. laidunnus.
4	Yritysten kehittämiseen	+	Maatalousyritysten kehittymiseen voi syntyä luonnonhoitoon erikoistuvia yrityksiä.
5	Yritysten työvoiman saantiin	o	
6	Yritysten tavara- ja työpaikkaliikenteeseen	o	
7	Yritysten asiakasvirtaan	o	
8	Yritysten osallistumiseen julkisiin hankintoihin	+	Hoidon kilpailutus.
Johtopäätökset ja perustelut Vaikutusta yrityksiin vaikea arvioida, mutta voi johtaa uudenlaiseen yrittäjyyteen.			